

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

HEMŞİRELİĞE ÖZEL EPİDEMİYOLOJİ

Dr. Öğr. Üye. Figen Çavuşoğlu

KOHORT TİPİ EPİDEMİYOLOJİK ARAŞTIRMALAR VE GENEL ÖZELLİKLERİ

*HEM207-Hemşireliğe Özel
Epidemiyoloji*

Hafta-10

Sunum içeriği

- Kohort tipi araştırma ve özellikleri
- Araştırma kohortunun ve karşılaştırma gruplarının seçimi
- Veri kaynakları
- Kohort araştırmalarının yararları
- Kohort araştırmalarının sakıncaları

Dersin öğrenme hedefleri

- Kohort araştırma türünü bilir
- Kohort araştırmalarının özelliklerini bilir ayırt edebilir

Kohort Araştırmaları

- Çok ayrıntılı, büyük ekipleri ve çabayı gerektiren analitik araştırmadır
- Henüz bir hastalığa yakalanmamış «sağlam» kişilerin belirli bir etkenle karşılaşma durumlarına göre, izlem süresi içinde incelenen hastalığa yakalanma riskleri belirlenir

iki özelliği vardır:

- Araştırma konusu hastalığa henüz yakalanmamış olanların, yani bir anlamda "sağlam"ların hastalığın etiyolojisindeki rolü araştırılan etkenle karşılaşıp karşılaşmama durumlarının ve karşılaşanlarda da bunun derecesinin belirlenmesi,

- Bu grupların belirli bir süre (ileriye dönük ya da geriye dönük olarak kayıtlardan) her birisindeki hastalık insidansının belirlenmesi.
- İzleme ileriye dönük yapıyorsa "**prospektif**", eğer kayıtlar kullanılarak geriye dönük veri toplanmış ise "**retrospektif**" tipte kohort çalışmalarından bahsedilir.

- Kohort araştırmalarda etken ile karşılaşanlar ile karşılaşmayanlardaki hastalık riski (insidans), rölatif risk ve atfedilen risk oranı da hesaplanabilir.

Araştırma Kohortunun ve Karşılaştırma Gruplarının Seçimi

Belirli bir özelliğe sahip olan kişilerin oluşturduğu gruba "kohort" adı verilir.

Kohort gruplarının seçildiği kaynaklar

- ▶ Belirli bir etken ile karşılaşanlar
- ▶ İncelebilde kolaylığı olan gruplar
- ▶ Coğrafi sınırları belirli olanlar
- ▶ Belirli bir yöntemle tedavi edilenler
- ▶ Belirli bir hastalığı geğirenler

- Birçok kohort araştırmalarında karşılaştırma grubu tüm araştırma grubunun hasta olmayanları olarak seçilir.
- Bazen birden fazla karşılaştırma grubu da seçilebilir.

Veri Kaynakları

- ▶ Mevcut kayıtlardaki bilgiler derlenir
- ▶ Kohort grubundaki bireylerin kendilerinden toplanan bilgiler
- ▶ Kohort grubu bireylerin başlangıçta ve izleme döneminde uygulanan fizik muayene, çeşitli laboratuvar testleri ile elde edilen izleme bilgileri
- ▶ Kohort üyelerinin içinde yaşadıkları çevrenin incelemeleri ile derlenen bilgiler

- Kohort araştırmalarında izlem süresi incelenen hastalığın latent dönemi ile insidansına bağlıdır
- Eğer latent dönemi uzun insidansı düşük ise güvenilir sonuçlar için yeterli sayıda hastanın birikmesini sağlamada çok sayıda kişinin uzun süre izlenmesi gerekir.
- Bu da maliyeti arttırır

Kohort Araştırmalarının Yararları

- Neden-sonuç ilişkisini belirlemede en güvenilir çalışmalardır.
- Hastalığa yakalanma, neden-sonuç ilişkilerini gerçek biçimde ortaya koyacak ölçütler elde edilir.
- Rölatif risk, atfedilen risk, korunabilirlik hızları hesap edilebilir.
- Etkenin dozlarına-özel insidans hızlarının bulunmasıyla da doz-cevap ilişkisinin var olup olmadığı saptanabilir.

- ▶ Hafıza faktörü, selektif ölüm, selektif göç gibi metodolojik sorunlar en az düzeydedir.
- ▶ Sonuçlar daha güvenilirdir
- ▶ Toplumda oldukça sık görülen, latent dönemi kısa olan hastalıkların etiyolojilerinin araştırılmasında en uygun yöntemdir.

Kohort Araştırmalarının Sakıncaları

- ▶ Zaman, insan gücü ve maliyet yönünden çok pahalı
- ▶ Retrospektif kohort araştırmalarda veri kaynağı sağlık kayıtlarıdır. Bu kayıtların sadece eksik olması, kapsadıkları bilgilerin eksik, yanlış olması sonuçları olumsuz etkiler.

- Araştırma kohortlarının zaman içinde azalması, yani çeşitli nedenlerle terktir.
- Terk oranı arttıa araştırma sonuçlarının değerlendirilmesinde taraf tutma riski artacaktır.

- İzlem süresi uzadıkça araştırmacılar başka göreve atanabilirler, araştırma fonları azalabilir veya tamamen kesilebilir. Araştırmayı güçleştirebilir
- İzlem dönemi içinde çevrede ve toplumda meydana gelebilecek değişiklikler inceleme konusu olan neden-sonuç ilişkisini etkileyebilir

- Son olarak, insidansı düşük hastalıkların etiyolojileri kohort yöntemi ile araştırılacağı zaman yeterli sayıda ver elde edebilmek için çok sayıda kişi içeren kohortlar izlenmelidir ki, bu da maliyeti artıracaktır.

TEŐEKKÜRLER

Kaynaklar

- Kubilay G., Emiroğlu O.N., Baybuğa M.S., Örsal Ö., Kesgin M.T. (2017). Sağlık Bilimlerinde epidemiyoloji. Göktuğ basın yayın ve dağıtım, Amasya.
- Tezcan S.G. (2017). Temel Epidemiyoloji. Hipokrat Kitapevi, Ankara.
- Tezcan S (1992). Epidemiyoloji Tıbbi araştırmaların yöntem bilimi. Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı. Meteksan Anonim Őirketi, Ankara.
- Güler, Ç., Akın L. (2012). Halk Sağlığı: Temel Bilgiler. Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.

